כותבין שטר למוכר אף על פי שאין לו . דאינו חוב אלא למוכר וכיון שהוא רוצה (ד)(לכתוב) לו: **כיון שהחזיק זה בקרקע נו'**. מסקנא דמילתא דרב הונא היא אם קדם מוכר וכתב לו את השטר ואח"כ מכר לזה את השדה כיון שהחזיק הלוקח בשדה נקנה לו השטר בכל מקום (ה) דאין אדם יכול לעכבו דלדעת כן מכר לו את השדה שיזכה הלוקח בשטר הנכתב לו לשמו וכשהחזיק בשדה נקנה לו השטר כדתנן נכסים שאין להן אחריות כו' אלמא שטר מיקרי (ו)נכסים שאין להן אחריות: **דתנן** . במסכת שקלים פ"ד (משנה ז) המקדיש נכסיו והיה בהן בהמה הראויה על גבי המזבח זכרים ונקבות רבי אליעזר אומר זכרים ימכרו לצרכי עולות ונקבות ימכרו לצרכי זבחי שלמים ודמיהם יפלו עם שאר נכסים לבדק הבית ר' יהושע אומר זכרים עצמן רבי אליעזר אומר זכרים ימכרו לצרכי עולות ונקבות ימכרו לצרכי זבחי שלמים ודמיהם יפלו עם שאר נכסים לבדק הבית: **יינות שמנים כו'**. גם זו שנויה במסכת שקלים: **דתנן** . במס' ערכין המקדיש נכסיו מעלין לו תפילין כלומר לקח תפלין הקדש ומעלין לו בדמים ופודן בשוויהן אלמא מדחל עלייהו הקדש מיקרי "נכסי" שהרי נכסיו הקדיש: **ספר תורה** . מי מיקרי נכסי: לתפילין דמו אי דאמת תפילין היינו טעמא דהוי מלבוש אבל ספר מצוה היא ולא נכסי ואע"פ שיכול למכרו, לא מיקרי "נכסי" מיקו: **משום דקבעי לאינסובי לרב זביד** . וכן פירשה לו בהדיא דמוכח בסיפא דגליא דעתה משום דבעיא לאינסובי היא נותנתן לזה דאין זה אלא להבריח מבעלה: **ואינגרשה** . ותבעה נכסה מבנה: **והא אינסיבא** . והפסידה דקנה בנה ולא אהני דעתה אלא להכי שאילו לא היתה נישת לרב זביד לא תתקיים המתנה המתנה: **ממולאי** . דאבי אבוי ממשפחת בית עלי כדאמרינן (ר"ה דף יח.) אבוי ל)ורבא ממשפחת בית עלי קלחו וזהו שם מקומן (ו) בברלאיים רבה ר' מאיר אזל לממלא ראה אותן שהם שחורי ראש כו': **מילי מולייתא** . בעלי מומין שאין בהן ממש כמו שקל מוליא ושדא בגלגא גבשושית (לעיל דף נד.): **אפילו למאן דאמר מברחת קני** . יש מפרשים היינו גבי ההוא מעשה דאימיה דרב שמואל בר אבא מאקרוקנא בפרק החובל (נ"ק דף פח.) ולאו מלתא היא דהתם בחיי בעלה כתבה נכסי מלוג שלה לבנה לזכות בהן אחר מיתת בעלה והכי מפרשינן לה אפי' לרבנן דפליגי תרשב"ג בכתובות בפרק האשה שנפלו לה נכסים (דף עט.) ואמרי רבה משחק בה ומעכב המתנה לעצמו וקנה הכל ולעיל פריכיה לה: **קני מילי** . דאמרי רבנן רבה משחק בה וקנה היכא דיהבא פהמה ולא גליא דעתה דמשום אינסובי הוא שלהבריח מתקוותא: **אבל בכא גליא דעתה דמשום אינסובי** . מברחת מבעלה ולדעת כן יחזרו לה אחר גירושין והרי אינסיבא ואינגרשה הכא מודו רבנן דלא קני אלא יחזרו לה נכסיה כדאמריגן דמי התם עד שתכתוב "מהיום ולכאחרלה" דכיון דגליא דעתה כמאן דלא כתבו ליה הכי דמי: **אימיה דרמי בר חמא כו'** . אחרון קנה משום דהדרא בה מראשון, ובפרק מי שהיה נשוי בכתובות (דף לד:) איכא (ז) מעשה אחריני אימיה דרמי בר חמא בפרק כתבתינהו לנכסי לרמי בר חמא לאוקמה כתבתינהו לרב עוקבא אתא רמי בר חמא לקמיה דרב נחמן אוקמיה בנכסי דרב נחמן אוקמיה בנכסי שודא דדייני ולהקדמה לא חייסינן הואיל וכיוס אחד נכתבו מיהו אלמא מיבעיא לן לאוקמה במתנת בריא והא דאמר בשכיב מרע ובשכיב מרע לא שנא ביום אחד לא שנא בשני ימים אחרון קני דהא הדר ביה מקמיה: **וכא מתה** . דבשלמא אם לא מתה הגן"לא שייר קרקע כל שהוא אין מתנתו מתנה' וכמו שחזרה מן הראשון כשנתנה לשני, תחזור בה מן השני ממי אם תרלה, אבל עתה שמתה התקיים מתנה ראשון שהרי היא נתנה במתנת שכ"מ וזכריה כשמתה, ולא אמריגן דייתיקי מבעלת דייתיקי, והכי סבירא ליה: **כל שאילו עמד כו'** . ואלא התם מאחר שאם עמדה היתה חוזרת, הועילה חזרתה מן הראשון אע"פ שמתה, וקנה שני, וכן הלכה: **אימור דאמר שמואל לעצמו** . היכא דחזר בו החולה ושייר לעצמו ולא נתנה לאחרים הויא חזרתו חזרה אע"ג דמיתת אבל הכא דחזר בו מראשון ונתן לאחר שמת לאו חזרה גמורה היא: **מלוגא דשטרי** . כרך של שטרות אי נמי גרתקן מלא שטרות: **סי' לעמרם בני** . כגון שקנו מידה אי נמי בלא קנין וכגון דלא שייכה מידי: **והא לא משך** . רב עמרם הלי מלוגא דשטרי בחייה: **סשתא אמרי** . כולי עלמא שאחי שנתנה לו מתנה הוי לורבא מרבנן: **הכי אמר שמואל כל שאילו עומד חוזר כו'** ובתרא קני: **פיסקתא** . כמו פיסקא (ח) תחיכת קרקע: כי

א) כותבין שטר למוכר ואע"פ שאין לוקח עמו כיון שהחזיק זה בקרקע נקנה שטר כל מקום שהוא וזו היא ששנינו נכסים שאין להן אחריות נקנין עם הנכסים שיש להן אחריות בכסף ובשטר ובחזקה **בהמה** איקרי "נכסי" דתנן ב) **המקדיש נכסיו והיתה בהן בהמה** ראויה לגבי מזבח: זכרים (ה) עולות, ונקבות ימכרו לצרכי זבחי שלמים **אתפות** איקרי "נכסי" דתנן ג) **המקדיש נכסיו והיו בהן דברים הראויין לגבי מזבח: יינות שמנים ועופות אתפלין** איקרי "נכסי" דתנן **ד המקדיש נכסיו מעלין לו תפלין** **איבעיא** להו **ספר תורה** מאי (ג) כיון דלא מזדבן דאסור לזבוניה לאו נכסי הוא או דלמא ה) ביון דמזדבן דללמוד תורה ולישא אשה נכסי הוא ו) תיקו (סימן זוטרא אימיה דעמרם מתרתי אחוותא רב טובי ורב דימי ורב יוסף) **ואימיה** דרב **זוטרא** בר טוביא (ג) כתבינהו לנכסה לרב זוטרא בר טוביא דבעיא לאנסובי ליה לרב זביד, אינסיבא וגרשה, אתיא לקמיה **דרב ביבי בר אביי** אמר - משום אנסובי והא אינסיבא, אמר ליה **רב הונא בריה דרב יהושע** ז) משום דאתו ממולא' אמריתו מילי מולייתא אפילו למאן דאמר מברחת קני הני מילי היכא דלא גליא דעתה אבל הכא גליא דעתה דמשום אינסובי הוא והא אינסיבא ואינגרשה **ואימיה** דרמי בר חמא ח) **באורתא** כתבתינהו לנכסה לרמי בר חמא, אתא רמי בר חמא לקמיה דרב ששת **בצפרא** כתבתינהו לרב עוקבא בר חמא, אזל רב עוקבא בר חמא לקמיה דרב נחמן אוקמיה בנכסי, אתא רב ששת לקמיה דרב נחמן אמר ליה "מאי טעמא אוקמיה מר לרב עוקבא בר חמא אי משום דהדרא בה, והא שכיבא" אמר ליה הכי אמר שמואל "כל שאילו עמד חוזר, חוזר" במתנתו, אימור דאמר שמואל לעצמו, לאחר מי אמר? אמר ליה בפירוש אמר שמואל "בין לעצמו בין לאחר **ואימיה** דרב עמרם חסידא הוה לה מלוגא דשטראי כי קא שבבא אמרה "ליהוי לעמרם ברי" אתו אחוה לקמיה דרב נחמן אמרו ליה והא לא משך, אמר להו ג) "דברי שביב מרע כבתובין וכמסורין דמו" **ואתתיה** דרב טובי בר רב מתנה כתבתינהו לנכסה לרב טובי בר רב מתנה בצפרא, לפניא אתא רב אחדבוי בר רב מתנה בבה לה אמר לה השתא אמרי מר צורבא מרבנן ומר לאו צורבא מרבנן כתבתינהו ניהליה, אתא לקמיה דרב נחמן אמר ליה הכי אמר שמואל כל שאילו עמד חוזר, חוזר במתנתו **ואתתיה** דרב דימי בר יוסף הוה לה פיסקתא דפרדיסא כל אימת דהות חלשא הוה מקניא ליה ניהליה וכי**

איבעיא להו ספר תורה מאי. ואם תאמר מאי קמיבעיא ליה על כרחך הוא בכלל "נכסים שאין להם אחריות" דנקנין במשיכה או (פ) נכסים שיש להם אחריות שנקנין בכסף בשטר בחזקה דמי נפיק מבינתא ואומר ר"י דאע"ג דהוי לענין קנייה כנכסים שאין להם אחריות מ"מ לא הוי בכלל נכסים לפי שאינו יכול למכרו אלא ללמוד תורה ולישא אשה כדאמר בפרק בתרא דמגילה (דף כז.). מ"ר: **אפילו** למאן דאמר מברחת קנה כו'. לריך לומר דמיירי במקלת נכסים דאי בכל נכסים פשיטא דלא קנה כדמוכח בפרק האשה שנפלו (כתובות דף עט:) דלא פליגי אלא במקלת נכסים אבל בכל נכסים לא פליגי: **גליא** דעתה דמשום אינסובי הוא והא אינסיבא ואינגרשה. וכן גורס ר"ח ואינו נראה לר"י דהא משמע דהוי טעמא משום דמינגרשה אבל אם היתה אחת בעולה קנה ואינו בפ' האשה שנפלו (שם וע"ש) משמע דאפי' כשהיא אחת בעולה לא קנינהו (י) לוקח דפריך התם וכי מאחר דלא קנינהו לוקח ליקנינהו בעל ומשני הקנתה דרבנן שעשאוהו כגון שמכרתם מיהו י"ל דמכל מקום נהי דלא קני בעל ולוקח מכל מקום ברשות המקבל מתנה הם עד שתגרש. מ"ר:

רבינו גרשום

מתנה: וזו היא ששנינו נכסים שאין להם אחריות. כגון השטרות בו'. אלמא דשטר איקרי נכסי: דתנן המקדיש כל נכסיו והיה בהן בהמה הראויה לגבי המזבח זכרים ונקבות. ר"א אומר זכרים ח) יקרבו עולות ונקבות ימכרו לובחי שלמים והשאר יהיה לבדק הבית. ר' ג) יהודה אומר אלו ואלו ימכרו בדמים ויפלו עם שאר בדק הבית. אלמא דבהמה איקרי נכסי: ויינות שמנים ועופות ר' אליעזר אומר יסברו לחייבי אותו מין ויפלו עם שאר נכסים לבדק הבית: מעלין לו תפלין. ניטלין אותן מסנו ויהיו (אותו) הקדש: ספר תורה. ולא אמר בהדיא מי איקרי נכסי: כתבתינהו לנכסה דהיתה מברחת מבעלה דקא בעיא לאנסובי לרב זביד. ובסוף אינגרשה והיתה רוצה להחזיר בהן: אמר משום אנסובי. דקא בעיא הברחה והא אנסיבא ולא מציא למהדרה בה: אאפי' למאן דאמר מברחת שכתבה כל נכסיה קני. המקבל הני מילי דקני היכא דלא גליא דעתה דמשום אנסובי הוא דכתבן לו: הא אנסיבא ואינגרשה וכיון דאינגרשה דמי כמאן דלא אנסיבא דלהיכא אמרינן דקני היכא דלא מיגרשה אבל הא דאינגרשה הדרא בה: הדר כתבתינהו לנכסה לרב עוקבא

עין משפט נר מצוה

צו א מיי' פי"ט מהלכות זכיה ומתנה הלכה טו סמג עשין פב טוש"ע מו"מ סי' רמח סעיף יא:

צח ב מיי' פי"ט מהלכות ערכין הלכה ז סמג עשין קלח:

צט ג מיי' פי"ט מהלכות זכיה ומתנה הל' טו סמג עשין פב טוש"ע מו"מ סי' רמח סעיף יא:

ק ד מיי' פי"ט מהלכות ערכין הלכה מ סמג עשין קלח:

קא ה מיי' פי"ט מהל' זכיה ומתנה הל' טו סמג עשין פב טוש"ע מו"מ סי' רמח סעיף יא:

קב ו מיי' פי"ט מהלכות ערכין הלכה ח סמג עשין קלב:

קג ז ח מיי' פי"ט מהלכות כ"מ הלכה כ סמג עשין כה טוש"ע יו"ד סי' עד סעיף ל:

קד ט מיי' פי"ט מהלכות זכיה ומתנה הל' טו סמג עשין פב טוש"ע מו"מ סי' רמח סעיף יא:

קה י מיי' פי"ז שם הלכה יב ועיי' כמגיד משנה סמג לאוין פח טוש"ע אהע"ז סי' ל סעיף ז

קו כ ל מיי' פ"ט מהל' זכיה ומתנה הלכה טו סמג עשין פב טוש"ע מו"מ סי' רנ סעיף יג:

קז ם מיי' פ"י מהלכות זכיה ומתנה הל' ח סמג עשין פב טוש"ע מו"מ סי' רנ סעיף כ:

הגהות הב"ח

(א) גמ' זכרים ימכרו לצרכי עולות ונקבות ימכרו: (ב) שם ס"ה מאי (כיון דלא וכו' ככסי הוא) תא"מ וכ"כ ס"א ממקק כל זה: (ג) שם כתבתינהו לנכסה לרב זוטרא וכו' אינסיבא ואינגרשה אתיא: (ד) רשב"ם ד"ה כותבין כו' וכיון שהוא רוצה כותבין לו: (ה) ד"ה כיון דאין: (ו) ד"ה ממולאי וכו' שם מקומן כדאיתא בגמרא: (ז) ד"ה אימיה וכו' מעשה דאחריני אימיה דרמי בר חמא. נ"ב ע"ל בפרק מוקח דף נ"ה בפי' ר"ש: (ח) ד"ה פיסקתא כמו פיסקא. נ"ב ע"ל בדף סח ע"ב ודף קמג ע"ב: (ט) תוס' ד"ה אינסיבא לו וכו' ומשיכה אז בכלל נכסים שיש להם: (י) ד"ה גליא וכו' לא קנינו לא בעל ולא מקבל מתנה דפריך התם וכו' ומשני מקנתה דרבנן שעשאוהו כנכסים שאין יחוסים לבעל מיהו ריל.

הגהות הגר"א

א) לעיל עז: לקמן קסז: ב) שקלים פ"ד מ"ז זכמים קג. תמורה כ. לא: ג) שקלים פ"ד מ"ח: ד) כ"ק קב: ערכין כג.: ה) [מגילה כו.]: ו) לעיל קלז: כ"מ קפ. יבמות עו. כתובות פפ. [עיבוכין כה:]: ז) כתובות לד: [ע"ש תוס']: ח) [בשלאות פ' ויחי איתא בצפרא]: ט) [שם איתא באורתא]: י) [עי' תוס' לעיל פו. ד"ה אלא]: כ) [לקמן קמה. ניעין יג. עו.]: ל) כ"מ ובכה:

אבני משפט

כ"ל: גר' יוסף